

Serwis Statystyczny wielkość i struktura produkcji ryb łososiowatych w ujęciu ankiety SPRŁ

Ziemowit Pirtań, Anna Swacha – Polańska, Marta Walkusz

Oddajemy w Państwa ręce dziesiąte już opracowanie stanowiące prezentację wyników końcowych analizy danych z otrzymanych *Ankiety produkcyjnych sektora producentów ryb łososiowatych* za 2021 rok. Opracowanie ponownie zawiera pytania dotyczące wpływu pandemii na nasz rynek, choć oddziaływanie tejże jest widocznie mniejsze niż w roku 2020, co wskazuje prawdopodobnie na to, że przywykliśmy już nieco do sytuacji.

W tym roku odnotowaliśmy nieco większy wpływ ankiet, jednak było to na podobnym poziomie co w roku ubiegłym. Ankiety ponownie trafiły do 107 podmiotów zajmujących się chowem i hodowlą ryb łososiowatych. W porównaniu do poprzedniego roku zaobserwowaliśmy wzrost zwrotu wypełnionych ankiet (54 wobec 53 za 2020 rok). Wysoka była ponownie procentowa ściągalskość danych. Dokładne dane obejmujące produkcję i sprzedaż zaraportowały wszystkie 54 podmioty (łączy wolumen 12,71 tys. ton produkcji – **49,00%** w stosunku do całej produkcji netto). Dane te pozwalają na bardzo precyzyjną estymację danych odnoszących się do całej populacji (całego sektora). W tym miejscu tradycyjnie chcielibyśmy podziękować Tym z Państwa, którzy zdecydowali się kontynuować podjętą inicjatywę Serwisu Statystycznego Natomiast niezdecydowanych po raz kolejny zachęcamy do wypełnienia ankiety w przyszłym roku, ponieważ mimo że ilość ankiet nie wpływa na możliwości analizy danych, to ich liczba przekłada się na jakość prezentowanych wyników. Przypominamy także, że coroczne i kompletne wypełnienie ankiety jest jednym z warunków otrzymania i utrzymania certyfikatu NASZ PSTRĄG.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba ankiet wysłanych	139	123	123	113	108	109	118	107	107	107
Liczba odpowiedzi	48	44	53	55	55	45	68	62	53	54
Ściągalskość ankiet	35%	36%	43%	49%	51%	41,3%	57,6%	58%	49,5%	50,46%

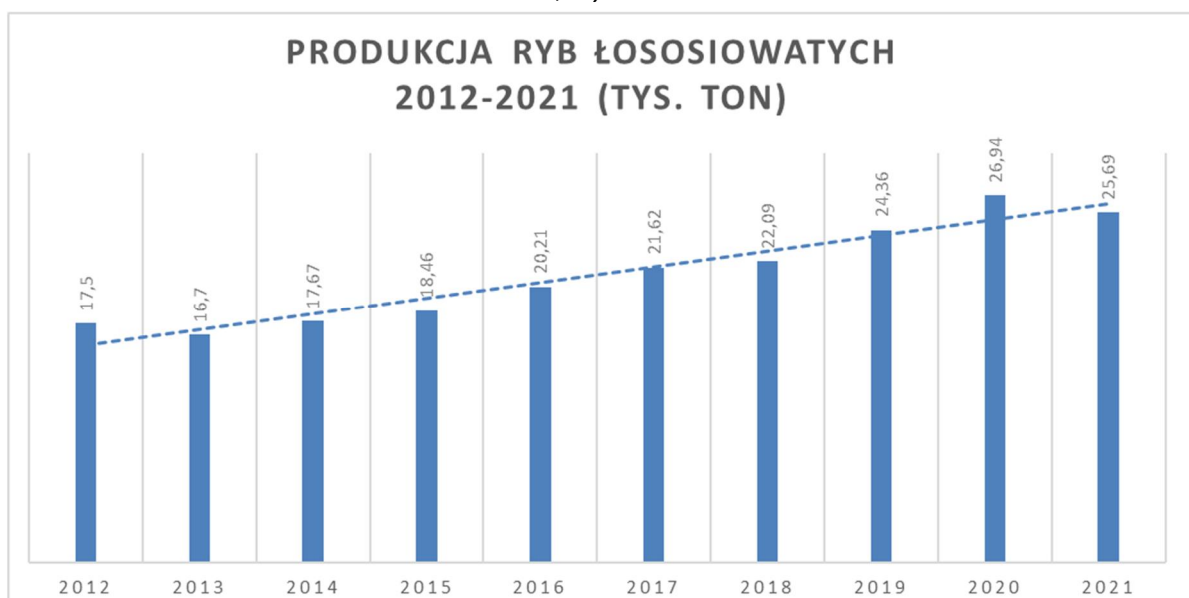
Tabela 1: Ściągalskość ankiet Serwisu Statystycznego

Wielkość produkcji ryb łososiowatych netto w 2021 r. Z całości zebranych ankiet (za 2021 rok) otrzymano **średnią wartość współczynnika przyrostowego na poziomie 1,12** (wobec: 1,09 za 2020 rok, 1,08 za 2019 rok; 1,104 za 2018 rok; 1,125 za 2017 rok; 1,15 za 2016 rok; 1,16 za 2015 rok; 1,14 za 2014 rok; 1,16 za 2013 rok). **Sprzedaż pasz wśród największych dystrybutorów wyniosła 30 091 ton** (wobec: 29 068 t w 2020 roku; 26 500 t w 2019 roku; 24 715 t w 2018 r; 24 350 t w 2017 r; 23 200 t w 2016 r.; 21 247 t w 2015 roku; 20 613 t w 2014 roku; 19 378 t w 2013 roku) – dane te nie obejmują pasz pstrągowych sprzedanych producentom innych gatunków ryb oraz pasz sprzedanych największej hodowli łososia – która nie została objęta ankietą. Na dzień 1 stycznia 2021 roku suma stanów magazynowych pasz wynosiła wśród 49,00% populacji 710 ton – **1449 ton** po zastosowaniu estymacji, zaś na 31 grudnia 2021 roku 1355 ton – co daje **2 765 ton** po estymacji.

Wielkość sprzedaży pasz została skorygowana o oszacowane stany magazynowe z początku oraz końca okresu. Następnie tak określona wartość została podzielona przez średni FCR, dając wielkość produkcji na poziomie 25,69 tys. ton (25 692 ton). Spadek produkcji jest zapewne sporym zaskoczeniem, jednak ewidentny wpływ na to (mimo większej sprzedaży pasz), miał nieco gorszy współczynnik FCR i historycznie największe zapasy paszy na koniec roku.

Szacowana wielkość produkcji netto ryb łososiowatych w 2021 roku wyniosła **25,69 tysiąca ton**

Wobec: 26,94 tys. ton w 2020 roku; 24,36 tys. ton w 2019 roku; 22,09 tys. ton w 2018 roku, 21,62 tys. ton w 2017 roku, 20,21 tys. ton w 2016 roku, 18,46 tys. ton w 2015 roku, 17,67 tys. ton w 2014 roku, 16,7 tys. ton w 2013 roku i 17,5 tys. ton w 2012 roku

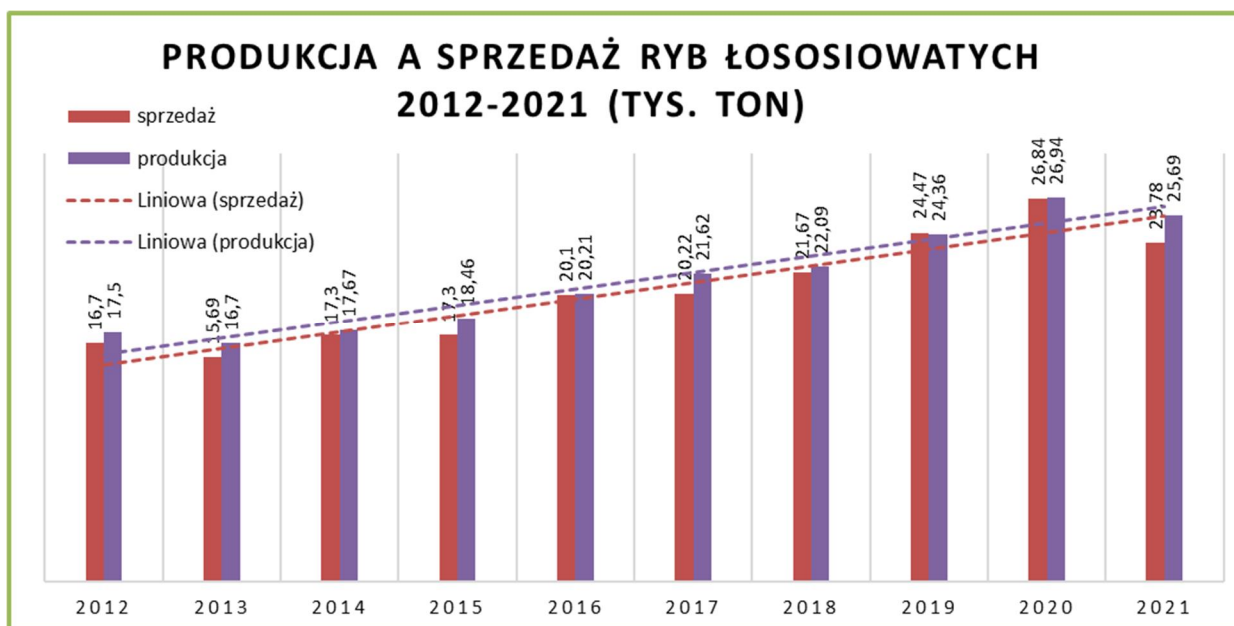
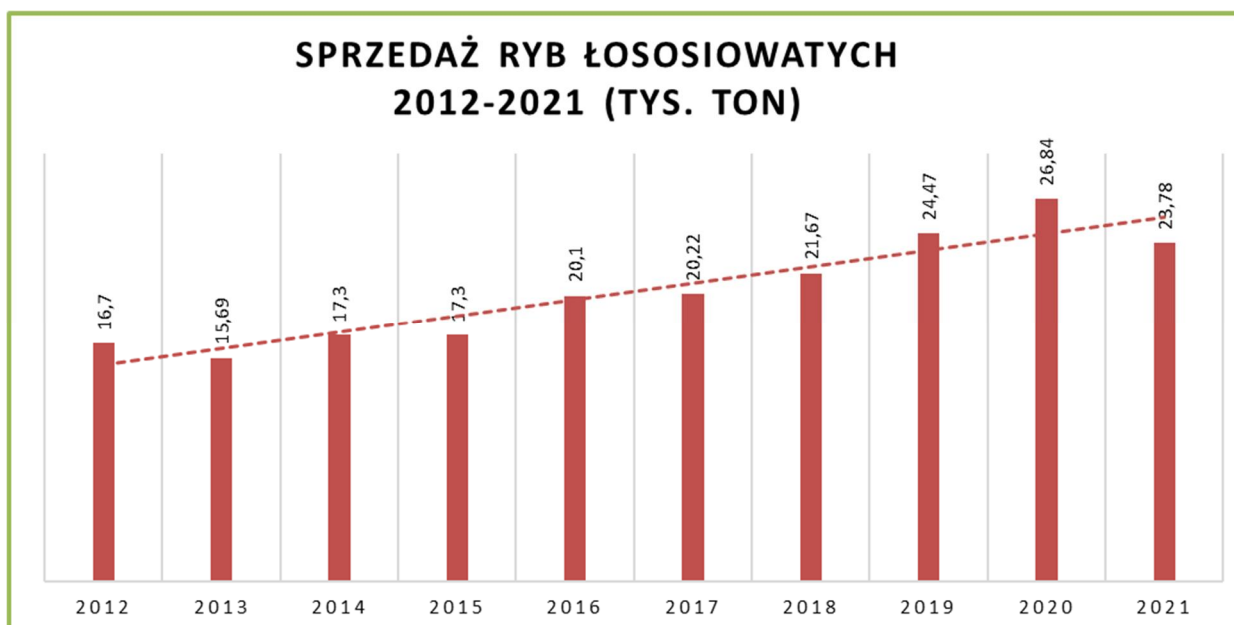
Analiza ryzyka błędu statystycznego wskazuje na większe prawdopodobieństwo niedoszacowania produkcji niż jej przeszacowania, na co wpływa kilka czynników:

- brak danych o niewielkich zakupach pasz z pominięciem polskich dystrybutorów;
- raczej przeszacowany współczynnik przyrostowy (większość hodowców uwzględnia w nim straty);
- niewielki wpływ niedoszacowania lub przeszacowania stanów magazynowych na ogólny wynik produkcji (na poziomie 0,065%).

Wielkość sprzedaży ryb łososiowatych w 2021 roku oszacowana została na podstawie relacji biomasy na początek okresu i koniec okresu (estymacja: 1 stycznia 2021 r. – 9 020 ton i 31 grudnia 2021 r. – 10 930 ton) do wielkości produkcji.

Przyjmując wielkość produkcji netto na poziomie 25,69 tys. ton oraz wzrost biomasy o 1910 ton, **wielkość sprzedaży ryb łososiowatych w 2021 roku należy oszacować na poziomie**

23,78 tysiąca ton

Symulacja produkcji w 2022 roku. Współczynnik krotności biomasy początkowej wobec wielkości produkcji wyniósł 2,84 (wobec: 2,56 w 2020 roku; 2,43 w 2019 roku; 2,53 w 2018 roku, 2,27 w 2017 roku, 1,92 w 2016 roku, 2,42 w 2015 roku, 2,32 w 2014 roku, 2,39 w 2013 roku i 2,28 w 2012 roku) – posłużył on do oszacowania wielkości biomasy dla wszystkich producentów. Na koniec badanego okresu (31 grudnia 2021 roku), ankietowani zadeklarowali 21% sumaryczny wzrost biomasy, jednak nie jest to typowy przyrost obserwowany w ostatnich latach, w których wynosił on średnio 9% - który to przyrost założono dla całego rynku i 2022 roku:

oszacowana produkcja w 2021 roku	25 692 t
współczynnik krotności biomasy	2,84
estymowana wielkość biomasy na 1 stycznia 2022 roku	10 930 t
zakładany wzrost biomasy w 2022 roku	9 %
szacowana wielkość biomasy na 31 grudnia 2022 roku	11 913 t
szacowana wielkość produkcji w 2021 roku	30 057 t

Oszacowana na 30,06 tys. ton wielkość produkcji w 2022 roku, zakłada przyjęcie identycznego jak w 2021 roku współczynnika krotności biomasy, który zależy m.in. od jakości sezonu (pogody, strat) oraz średniorocznego przyrostu biomasy (co po części wynika ze strategii hodowców oraz sytuacji rynkowej). Na przestrzeni ostatnich dwóch lat produkcja pstrąga wyraźnie wzrosła, ale trend ten wyraźnie zatrzymał się w 2021 roku. Analizując jednak dane – zwłaszcza wyraźny wzrost biomasy i stanu magazynowego pasz na 31.12.2021 r., można zaryzykować tezę, że spadek produkcji i sprzedaży ma silny związek z sytuacją rynkową – zwłaszcza wobec rekordowego współczynnika krotności biomasy, co wskazuje na bardzo dobry sezon hodowlany. Wygląda więc na to, że wzrost biomasy spowodowany był niskimi cenami lub brakiem zbytu (zwłaszcza, że jesień była dość ciepła i nie powinna prowadzić do spowolnienia przyrostu ryb), duże zapasy paszy mogły być związane ze zmniejszeniem karmienia wynikającym z niesprzedanej biomasy, mógł także wynikać ze świadomego gromadzenia zapasów związanych z zapowiadanymi podwyżkami cen pasz.

	Ankiety	Estymacja dla całej populacji	Szacunkowe straty
Biomasa na 01.01.2021	4 420 ton	9 020 ton	230 ton / 1,1%*
Biomasa na 31.12.2021	5 356 ton	10 930 ton	
Biomasa na 01.01.2020	4 198 ton	10 512 ton	-605 ton / - 6,1%
Biomasa na 31.12.2020	4 235 ton	10 605 ton	
Biomasa na 01.01.2019	4 794 ton	10 016 ton	-845 tony/ -8,4%
Biomasa na 31.12.2019	4 741 ton	9 907 ton	
Biomasa na 01.01.2018	4 487 ton	8 746 ton	777 tony/ 8,8%
Biomasa na 31.12.2018	4 705 ton	9 171 ton	
Biomasa na 01.01.2017	2 859 ton	9 523 ton	-28 tony/-2,5%
Biomasa na 31.12.2017	3 277 ton	10 951 ton	
Biomasa na 01.01.2016	3 514 ton	12 116 ton	2 094 tony/17%
Biomasa na 31.12.2016	3546 ton	12 229 ton	
Biomasa na 01.01.2015	3 535 ton	8 838 ton	845 ton/ 9,5%
Biomasa na 31.12.2015	4 009 ton	10 022 ton	
Biomasa na 01.01.2014	3 505 ton	7 620 ton	380 ton/ 5%
Biomasa na 31.12.2014	3 677 ton	7 993 ton	
Biomasa na 01.01.2013	3 098 ton	6 987 ton	1 432 tony/ 17%
Biomasa na 31.12.2013	3 549 ton	8 000 ton	

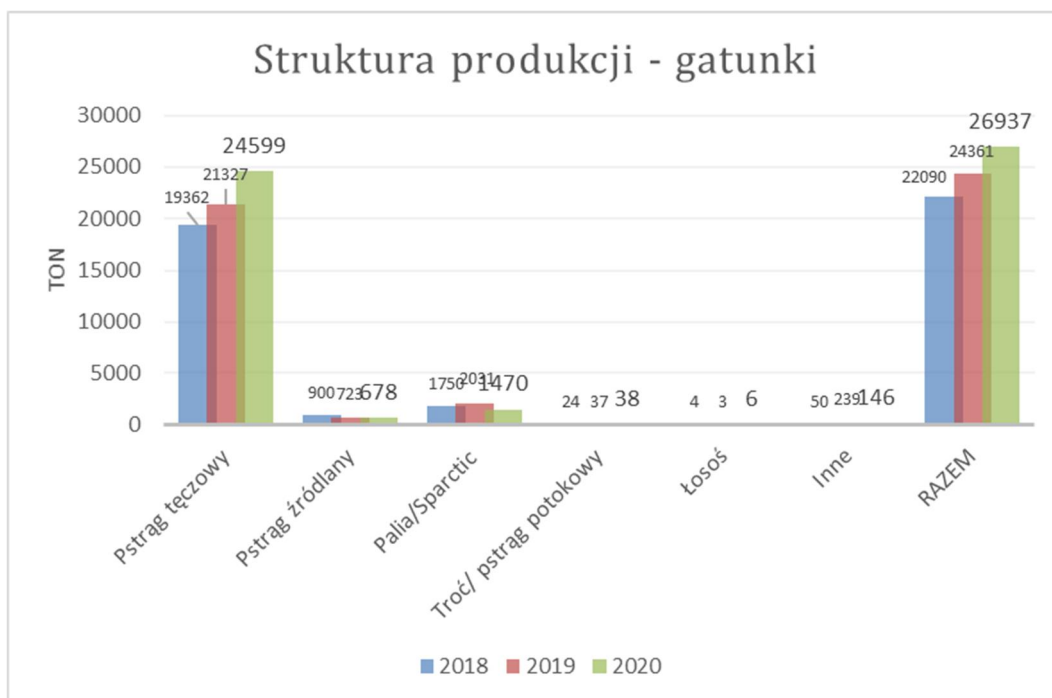
*wartość ujemna oznacza wzrost biomasy wynikający ze zwiększenia produkcji (zakup materiału spoza kraju lub większej ilości ikry), co wskazuje na zarybianie nowych obiektów

Struktura sprzedaży

Dzięki zmianom w zakresie Ankiety, które wprowadzone zostały począwszy od 2018 roku, możemy przedstawić Państwu także strukturę produkcji i sprzedaży dla poszczególnych gatunków oraz frakcji pstrąga tęczowego. Zmiany te podyktowane były przede wszystkim potrzebami wynikającymi z wymogów sprawozdawczych SPRŁ jako uznanej organizacji producentów, jednak możliwość ich prezentacji poprawi także jakość danych pod kątem ich analizy przez naszych Członków.

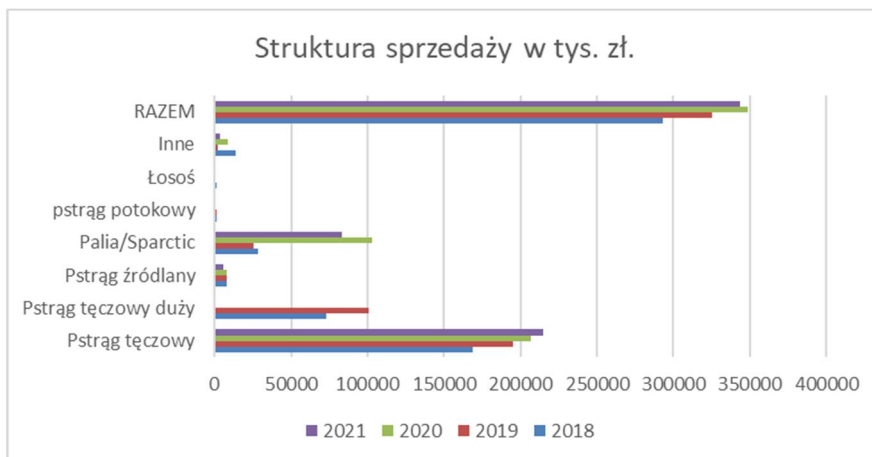
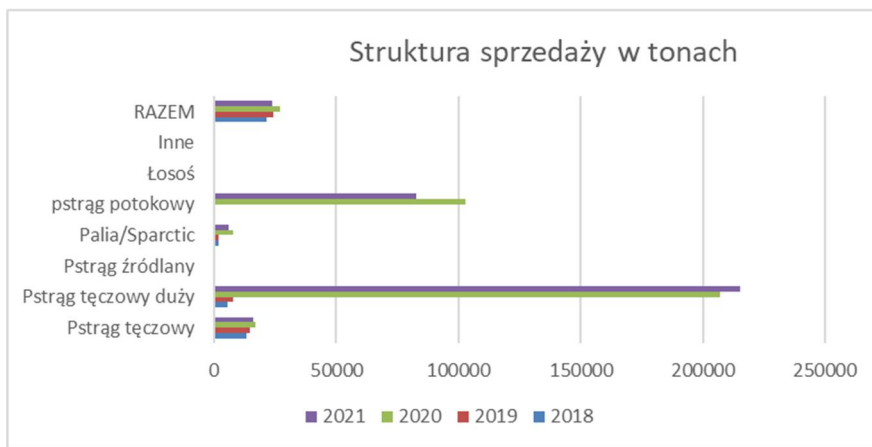
Struktura produkcji ryb łososiowatych w Polsce (w tonach)

	2018	2019	2020	zmiana 2019/2020
Pstrąg tęczowy	19362	21327	24599	15,34%
Pstrąg źródlany	900	723	678	-6,22%
Palia/Sparctic	1750	2031	1470	-27,62%
Troć/ pstrąg potokowy	24	37	38	2,70%
Łosoś	4	3	6	100,00%
Inne	50	239	146	-38,91%
RAZEM	22090	24361	26937	10,58%

Struktura sprzedaży ryb łososiowatych w Polsce (w tonach)

		2018	2019	2020	2021	zmiana
Pstrąg tęczowy (do 500 g)	Sprzedaż (t)	13402	14724,57	17097,20931	15954,56	-6,68%
	Wartość (tys. zł)	168701,56	195333,2	206876,2326	215125,07	3,99%
	Średnia cena	12,59	13,27	12,1	13,48	11,43%
Pstrąg tęczowy duży (pow. 500g)	Sprzedaż (t)	5465	7655,27	7609,988265	5918,37	-22,23%
	Wartość (tys. zł)	73017,61	100616,91	102810,9415	82915,93	-19,35%
	Średnia cena	13,36	13,14	13,51	14,01	3,70%
Pstrąg źródlany	Sprzedaż (t)	460	571,51	636,8621307	248,93	-60,91%
	Wartość (tys. zł)	7626,34	7741,37	8674,062221	3807,56	-56,10%
	Średnia cena	16,58	13,55	13,62	15,30	12,30%
Palia/Sparctic	Sprzedaż (t)	1800	1876,46	1258,940299	1028,13	-18,33%
	Wartość (tys. zł)	28170,51	25530,69	18380,52837	15423,82	-16,09%
	Średnia cena	15,65	13,61	14,6	15,00	2,75%
Troć/pstrąg potokowy	Sprzedaż (t)	29	38,43	32	20,55	-35,78%
	Wartość (tys. zł)	1148,83	1164,54	1242,24	718,55	-42,16%
	Średnia cena	39,61	30,3	38,82	34,97	-9,92%
Łosoś	Sprzedaż (t)	61	3,26	6	5,76	-3,98%
	Wartość (tys. zł)	1076,88	348,59	1078,62	961,17	-10,89%
	Średnia cena	17,65	107,07	179,77	166,83	-7,20%
Inne	Sprzedaż (t)	453	172,01	203	603,71	197,40%
	Wartość (tys. zł)	13508,38	2006,35	9478,07	24586,78	159,41%
	Średnia cena	29,82	11,66	46,69	40,73	-12,77%
RAZEM	Sprzedaż (t)	21 670,00	24 470,00	26 844,00	23780,00	-11,41%
	Wartość (tys. zł)	293 250,11	325 000,29	348 540,69	343 538,89	-1,44%
	Średnia cena	13,53	13,28	12,9839329	14,45	11,26%

Dane strukturalne

W Serwisie Statystycznym SPRŁ znalazły się także pytania dotyczące struktury obiektów i ich parametrów. Poza celami informacyjnymi, intencją tychże pytań było badanie efektywności produkcji w stosunku do zasobów oraz zmian, jakie będą dokonywały się w czasie (wraz z kolejnymi latami badania). Ponieważ dane przedstawione w poniższej analizie nie mają charakteru typowo ilościowego, nie ma możliwości ich estymacji dla całej populacji. Wszystkie przedstawione dane będą, więc dotyczyły tylko części branży – zgodnie z danymi zawartymi w 54 ankietach.

Recykulacja wód – 44,40% ankietowanych zadeklarowało wykorzystanie recykulacji, łącznie zawracane jest w ich przypadku około 22 m³/s (wobec: 41,5% i 16,55 m³/s w 2020 roku; 43,53% i 9,2 m³/s w 2019; 35,3% i 12,2 m³/s w 2018 r.; 33% i 8,6 m³/s w 2017 r.; 34% i 7 m³/s w 2016 r.; 36% i 9 m³/s w 2015 roku, 40% i 8 m³/s w 2014 roku, 34% i 5,75 m³/s w 2013 roku oraz 25% i 4,89 m³/s w 2012 roku)

Woda dyspozycyjna – ankietowani dysponowali 33,90 m³/s wody (wobec: 23,19 m³/s w 2020 r; 35,74 m³/s w 2019 r; 36,57 m³/s w 2018 r.; 30 m³/s w 2017 r.; 32,3 m³/s w 2016 roku, 33,6 m³/s w 2015 roku, 33,4 m³/s w 2014 roku, 31,6 m³/s w 2013 roku i 32 m³/s w 2012 roku)

Co dla całej populacji daje średnią produkcję

0,76 t z 1 l/s¹

(0,46 t z 1 l/s w 2020 r; 0,33 t z 1 l/s w 2019 r; 0,31 t z 1 l/s w 2018 roku; 0,44 t z 1 l/s w 2017 roku; 0,55 t z 1 l/s w 2016 roku, 0,45 t z 1 l/s w 2015 roku, 0,45 t z 1 l/s w 2014, 0,43 t z 1 l/s w 2013 roku oraz 0,57 t z 1 l/s w 2012 roku)

Stany niżowe wód – zadeklarowało 44,44% badanych - średnio 72% wody dyspozycyjnej (w 2020 – 50,90% i 74%; w 2019 – 56,50% i 76% wody; w 2018 r. 38,24% badanych i 61% wody dyspozycyjnej; w 2017 33% badanych i 90% wody dyspozycyjnej; w 2016 r 53% badanych i 77% wody dyspozycyjnej, w 2015 roku 62% badanych - średnio 72% wody dyspozycyjnej, w 2014 roku stany niżowe zadeklarowało 55% ankietowanych – średnio 79% wody dyspozycyjnej, w 2013 roku stany niżowe zadeklarowała połowa ankietowanych – średnio 80% wody dyspozycyjnej, w 2012 roku stany niżowe zadeklarowało 52% ankietowanych - średnio 70% wody dyspozycyjnej).

Ilość obiektów – 54 ankietowane podmioty prowadziły działalność na 93 obiektach (w 2020 r. 53 podmioty / 96 obiektów; w 2019 roku 62 podmioty / 131 obiektów; w 2018 roku 68 podmiotów prowadziło działalność na 125 obiektach, w 2017 roku 45 podmiotów prowadziło działalność na 75 obiektach, w 2016 roku 55 podmiotów prowadziło działalność na 78 obiektach, w 2015 roku 55 podmiotów prowadzi działalność na 99 obiektach, w 2014 roku 53 podmioty prowadzą działalność na 95 obiektach, w 2013 roku 44 podmioty na 86 obiektach, w 2012 roku - 48 podmiotów na 81 obiektach), z czego:

- 33 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 48 obiektów tuczowo-narybkowych,
31 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 48 obiektów tuczowo-narybkowych w 2020 roku
40 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 59 obiektów tuczowo-narybkowych w 2019 roku
50 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 70 obiektów tuczowo-narybkowych w 2018 roku
34 podmioty zadeklarowały prowadzenie 47 obiektów tuczowo-narybkowych w 2017 roku
40 podmioty zadeklarowały prowadzenie 56 obiektów tuczowo-narybkowych w 2016 roku
38 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 55 obiektów tuczowo-narybkowych w 2015 roku
38 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 52 obiektów tuczowo-narybkowych w 2014 roku
31 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 46 obiektów tuczowo-narybkowych w 2013 roku
36 podmiotów zadeklarowało prowadzenie 45 obiektów tuczowo-narybkowych w 2012 roku
- 13 podmiotów posiada 16 wylęgarni z podchowalnikami,
15 podmiotów posiada 17 wylęgarni z podchowalnikami w 2020 roku
19 podmiotów posiada 23 wylęgarni z podchowalnikami w 2019 roku
21 podmiotów posiada 28 wylęgarni z podchowalnikami w 2018 roku
11 podmiotów posiada 14 wylęgarni z podchowalnikami w 2017 roku
18 podmiotów posiada 22 wylęgarni z podchowalnikami w 2016 roku

¹ Dopiero powyżej 1 tony z l/s obligatoryjne jest sporządzenie raportu wpływu na środowisko

17 podmiotów posiada 21 wylęgarni z podchowalnikami w 2015 roku
18 podmiotów posiada 22 wylęgarnie z podchowalnikami w 2014 roku
18 podmiotów posiada 22 wylęgarnie z podchowalnikami w 2013 roku
16 podmiotów posiada 16 wylęgarni z podchowalnikami w 2012 roku

- 23 podmioty posiadają 27 obiektów kompleksowych,
27 podmiotów posiada 31 obiektów kompleksowych w 2020 roku
28 podmiotów posiada 49 obiektów kompleksowych w 2019 roku
24 podmiotów posiada 27 obiekty kompleksowe w 2018 roku
12 podmiotów posiada 14 obiekty kompleksowe w 2017 roku
20 podmiotów posiada 23 obiekty kompleksowe w 2016 roku
21 podmiotów posiada 23 obiekty kompleksowe w 2015 roku
18 podmiotów posiada 21 obiektów kompleksowych w 2014 roku
18 podmiotów posiada 22 obiekty kompleksowe w 2013 roku
16 podmiotów posiada 20 obiektów kompleksowych w 2012 roku

Powierzchnia i kubatura – badane podmioty gospodarują na około 44,23 ha powierzchni (52,56 ha w 2020 r; 43,06 ha w 2019; 43,84 ha w 2018 r.; 19,7 ha w 2017 r, 26,7 ha w 2016 roku, 27,5 ha w 2015 roku, 38,3 ha - w 2014 roku, 49,6 ha – w 2013 roku, 58 ha – w 2012 roku),

Posiadają one kubaturę 255,98 tys. m³ (180,63 tys. m³ w 2020 r; 277,16 tys. m³; 306,4 m³ w 2018 roku, 197,3 m³ w 2017 roku, 231,7 tys. m³ w 2016 roku, 238,4 tys. m³ w 2015 roku, 216,2 tys. m³ w 2014 roku, 196,6 tys. m³ w 2013 roku a 193 tys. m³ w 2012 roku) urządzeń (stawów, basenów, innych urządzeń) do chowu ryb,

Co dla całej populacji daje średnią produkcję

287,27 t z ha (wobec: 270,78 t z ha w 2019 r; 259 t z ha w 2018 roku, 224 t z ha w 2017 roku, 143 t z ha w 2016 roku, 177 t z ha w 2015 roku, 143 t w 2014 roku, 92 t w 2013 roku i 68 t w 2012 rok

49,64 kg z 1 m³ (wobec: 42,07 kg z 1 m³; 37,02 kg z 1 m³ w 2018 r, 32,9 kg z 1 m³ w 2017 r, 25 kg z 1 m³ w 2016 r; 31 kg z 1 m³ w 2015 roku, 37 kg w 2014 roku, 37 kg w 2013 roku i 30 kg w 2012 roku)

Produkcja na wylęgarniach – 27 podmiotów zadeklarowało produkcję wylęgarni na 37,24 mln szt. narybku (37,92 mln szt. w 2020 r.; 44,6 mln szt. w 2019 roku, 40,9 mln szt. w 2018 roku, 26,2 mln szt. w 2017 roku, 30,66 mln szt. w 2016 roku, 37,7 mln szt. w 2015 roku, 34 mln szt. w 2014 roku, 37 mln szt. w 2013 roku i 26 mln szt. w 2012 roku), średnia waga narybku opuszczającego podchowalnię to 7,74 g – daje to łączną produkcję 288,2 ton narybku (wobec: 7,59 g i 287,7 ton w 2020 r.; 7,13 g i 318 ton w 2019 roku, 5,08 i 128,2 t w 2018 r.; 4,95 g i 92,9 ton w 2016 roku, 3,12 g i 121,6 ton w 2015 roku, 3,32g i 112,9 ton w 2014 roku, 3,29g i 121,7 ton w 2013 roku oraz 3,87 g i 101 ton w 2012 roku).

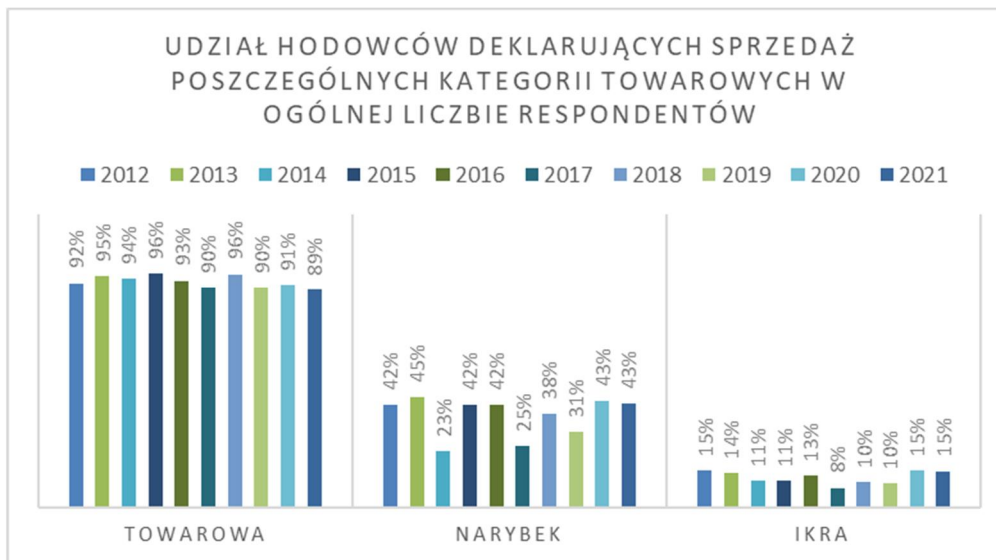
Własne stada tarłowe – 12 podmiotów zadeklarowało posiadanie własnych tarlaków – łącznie 297 ton, 133 tys. sztuk (289 ton i 188 tys. szt. w 2020 r.; 203 tony i 181 tys. szt. w 2019 r., 196,85 ton i 163,55 tys. sztuk w 2018 r.; 236,7 ton i 285,9 tys. sztuk w 2017 roku, 246,2 tony i 260 tys. sztuk w 2016 roku, 194 tony i 394 tys. sztuk w 2015 roku, 167 ton i 137 tys. sztuk w 2014 roku, 193 tony i 147 tys. sztuk w 2013 roku oraz 158 ton i 185 tys. sztuk w 2013 roku).

Ikra zakupiona – 21 z ankietowanych podmiotów zadeklarowało zakup 31,6 mln szt. ikry zaoczkowanej (w 2020 roku 27 podmiotów 39,46 mln; w 2019 roku 29 podmiotów – 33,80 mln, w 2018 roku 36 podmiotów – 62,72 mln w 2017 roku 19 podmiotów – 22,36 mln, w 2016 roku 27 podmiotów – 29,92 mln, w 2015 roku 31 podmiotów – 27 mln szt., w 2014 roku 24 podmioty - 31 mln szt., w 2013 roku 23 podmioty - 23 mln. szt. a w 2012 roku 20 podmiotów - 20 mln szt.).

Ikra pozyskana – 12 podmiotów zadeklarowało pozyskanie ponad 230 mln szt. ikry (w 2020 roku 12 podmiotów – 263 mln; w 2019 roku 13 podmiotów 350 mln, w 2018 r 15 podmiotów 90 mln; w 2017 11 podmiotów 247 mln; w 2016 14 podmiotów – 249 mln szt., w 2015 roku 14 podmiotów – 193 mln szt. Ikry, największy 130 mln sztuk, w 2014 roku 14 podmiotów – 198 mln. szt. ikry, największy 137 mln, w 2013 roku 14 podmiotów – 182 mln, największy 125 mln, w 2012 roku 14 podmiotów – 150 mln, największy 98 mln).

Dane rynkowe

Kolejnym obszarem badanym w Serwisie Statystycznym była struktura i rozkład sprzedaży:

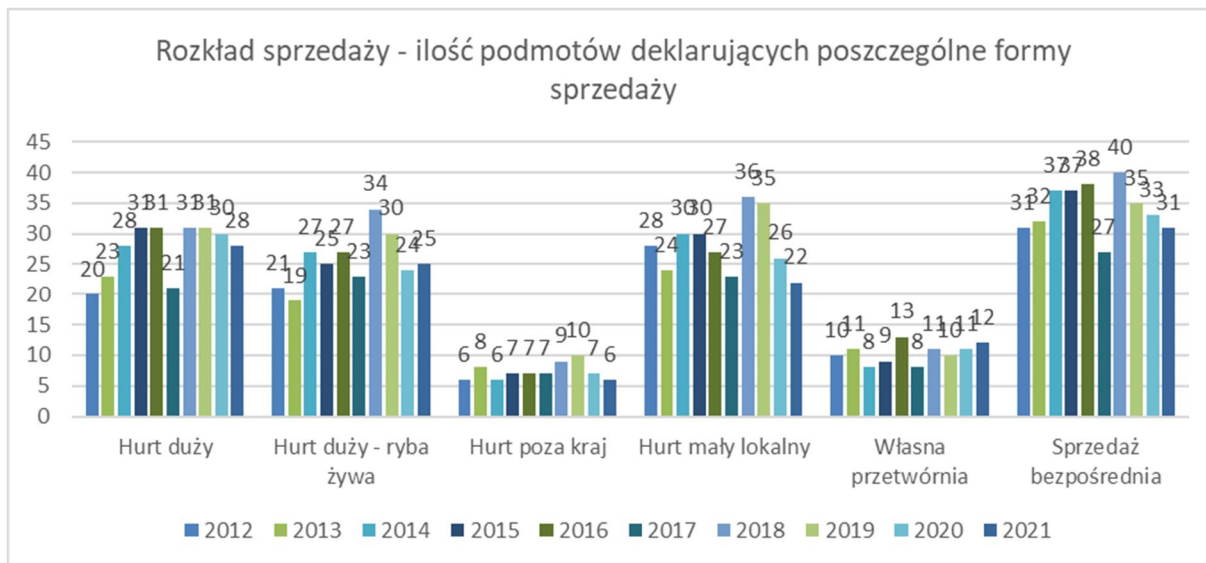
Wykres: Udział hodowców deklarujących sprzedaż poszczególnych kategorii towarowych w ogólnej liczbie respondentów (%)

89% respondentów zadeklarowało sprzedaż ryby towarowej, co jest naturalne biorąc pod uwagę, że jest to podstawowy towar na rynku. Spośród tych podmiotów dla 31 (57%) gospodarstw, przychody z tej kategorii dóbr stanowią 100% przychodów, a dla 16 (30%) ponad 75% przychodów. Oznacza to, że nadal głównym celem działania hodowli jest produkcja ryby handlowej – co jest bardzo stabilnym zjawiskiem od lat. W przedziale 25%-50% procent nie znalazło się w badaniu żadne gospodarstwo, a tylko jedno zadeklarowało przychody z ryby towarowej poniżej 25%.

Sprzedaż narybku zadeklarowało 43% podmiotów - identycznie w stosunku do poprzedniego roku. Z 19 podmiotów deklarujących produkcję narybku tylko 2 deklarują przychody z tej sprzedaży jako 100% swoich wpływów, 1 znajduje się w przedziale 25-75%, a 15 sprzedaje narybek w wolumenie do 25% swoich przychodów – co wskazuje na mechanizm, w którym narybek jest dodatkowym źródłem przychodów gospodarstwa towarowych, w przypadku wystąpienia jego nadmiaru.

Na niższym poziomie pozostaje ilość podmiotów deklarujących sprzedaż ikry - 15% (5 podmiotów) ankietowanych sprzedaje ikry zaoczkowaną, gdzie dla jednego podmiotu stanowi ona główne źródło przychodów (do 75%) - z pozostałych ankietowanych podmiotów wszystkie umiejscowiły tą kategorię produktu na poziomie od 0 do 25%.

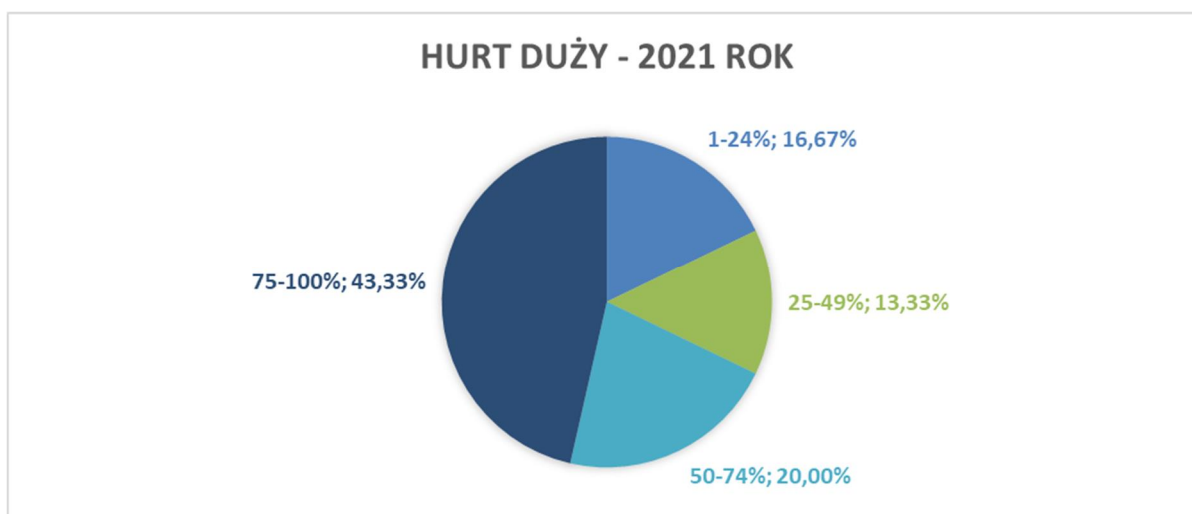
Elementem, który w obrębie populacji został dość dobrze zbadany, jest **struktura sprzedaży**. Spośród badanych podmiotów strukturę sprzedaży przedstawia poniższy wykres.

Wykres - Rozkład sprzedaży

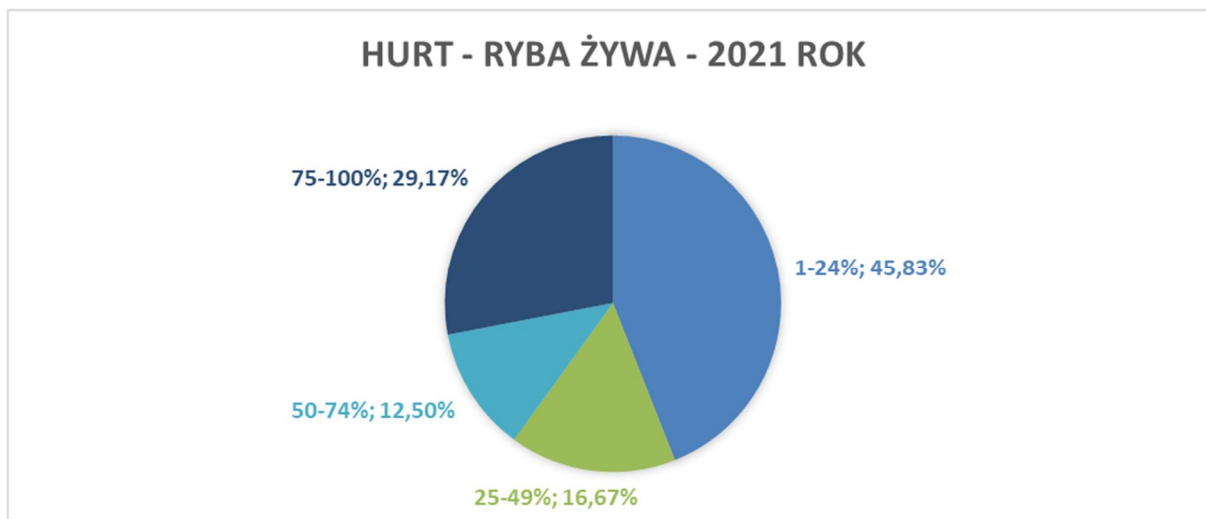
Rozkład sprzedaży jest podobny jak w latach poprzednich. Jedyną wyraźną różnicą to dalszy spadek istotności sprzedaży w małym hurcie lokalnym i sprzedaży bezpośredniej – co mogło być spowodowane lockdownem – zwłaszcza zamrożeniem branży HoReCa.

- **Hurt duży** (ryba świeża, przetwórnice) – chodzi o duże dostawy lub odbiory ryb świeżych, załadowanych lub w kaszy lodowej (poza transportem na żywo), przeznaczonych do przetwórstwa lub sprzedaży sieciowej, włącznie ze sprzedażą dla podmiotów zagranicznych mających zakłady na terenie kraju. Już ponad 52% hodowców stosuje tą formę sprzedaży, w ten sposób sprzedając niemal połowę swojej produkcji.

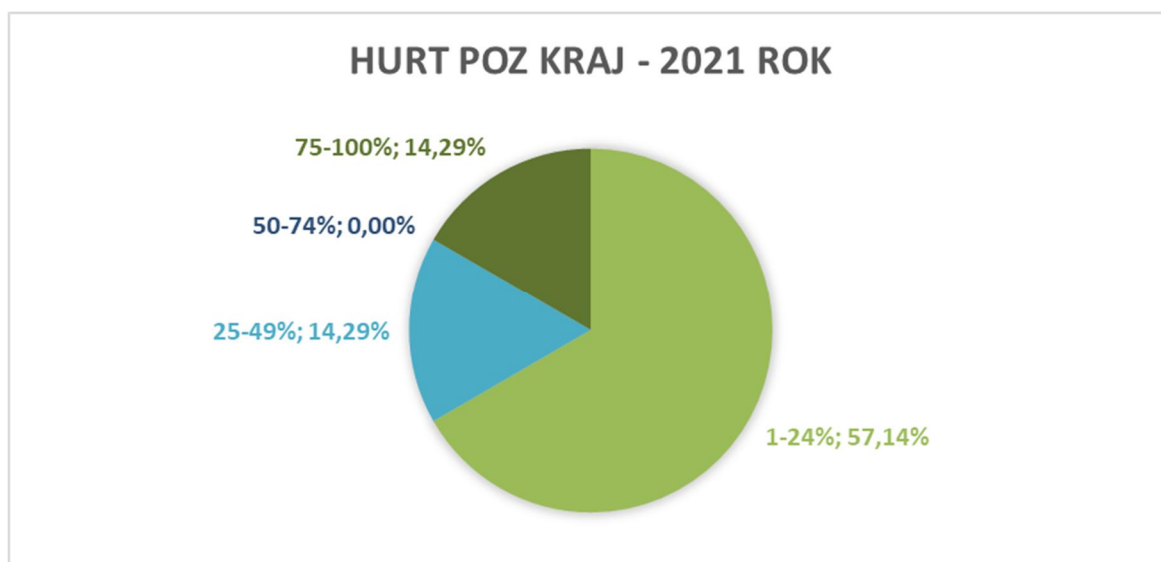

Wykres - Hurt duży. Procent podmiotów deklarujących formę sprzedaży w widełkach przychodowych (1 grupa od 0% do 24%, 2 grupa od 25% do 50%, 3 grupa od 51% do 75%, 4 grupa od 76% do 100%)

- **Hurt duży na żywo – ryba żywa** (specjalistyczny transport na żywo) – chodzi o duże dostawy lub odbiory ryby żywej (specjalistyczny transport na żywo) dla/przez podmioty krajowe. Tą formę sprzedaży prowadzi 46% ankietowanych. Podmioty, które zadeklarowały wykorzystywanie tej metody w większości nie traktują jej priorytetowo, jest ona podstawową formą zbytu dla około 1/3 hodowców. Najwięcej hodowli deklaruje udział tej formy sprzedaży na poziomie do 25% przychodów – ta forma traktowana jest więc jako dodatkowa wobec głównych kanałów zbytu.

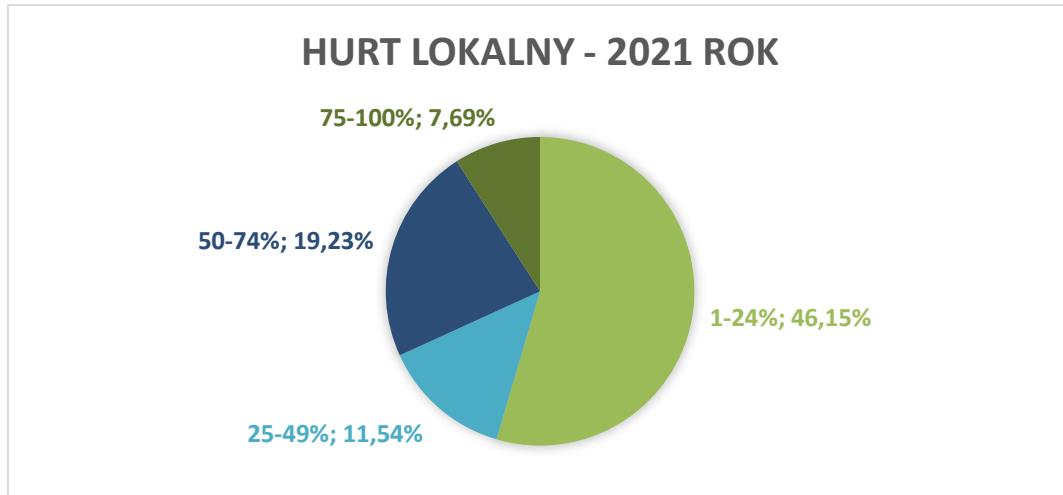

- **Wykres - Hurt duży (ryba żywa).** Procent podmiotów deklarujących formę sprzedaży w widziałkach przychodowych (1 grupa od 0% do 24%, grupa od 25% do 50%, 3 grupa od 51% do 75%, 4 grupa od 76 % do 100%) **Hurt poza kraj** (wszystkie formy, Unia Europejska i poza) – wszystkie formy sprzedaży hurtowej poza granice Polski (podmioty zagraniczne – UE i inne). Porównując rok do roku nadal pozostaje to najmniej rozpowszechniona forma sprzedaży – zadeklarowało ją tylko 11,1% ankietowanych.

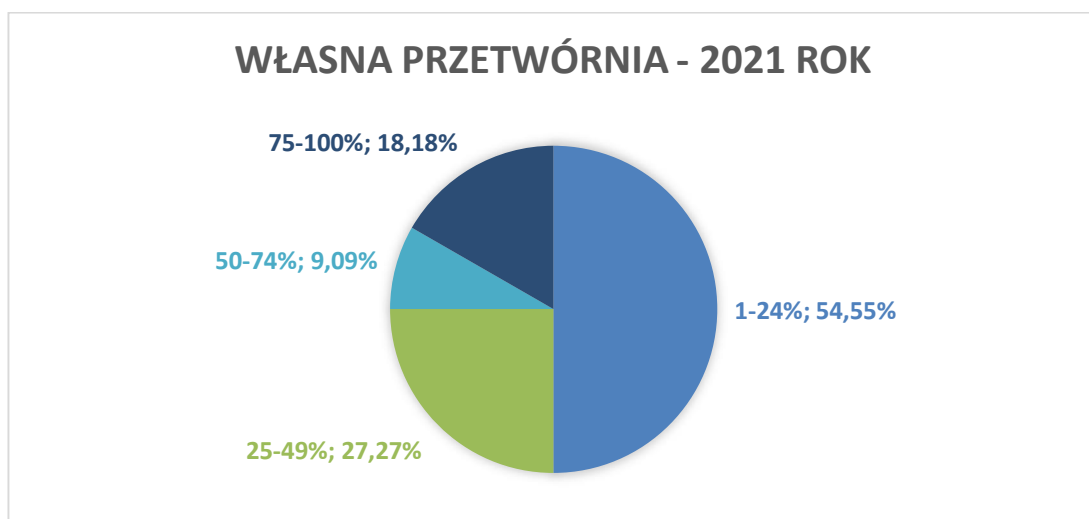
- **Wykres - Hurt poza kraj.** Procent podmiotów deklarujących formę sprzedaży w widziałkach przychodowych (1 grupa od 0% do 24%, 2 grupa od 25% do 50%, 3 grupa od 51% do 75%, 4 grupa od 76 % do 100%)

- **Hurt mały lokalny** – sprzedaż na rynku lokalnym dla sklepów, hurtowni, gastronomii itp., nieujęta w pozostałych pozycjach sprzedaży hurtowej. Forma ta nadal pozostaje jedną z popularniejszych form dostarczania towaru na rynek – zadeklarowało ją 40,70 % ankietowanych. W porównaniu do poprzedniego okresu to forma sprzedaży charakteryzuje się niewielkim spadkiem.

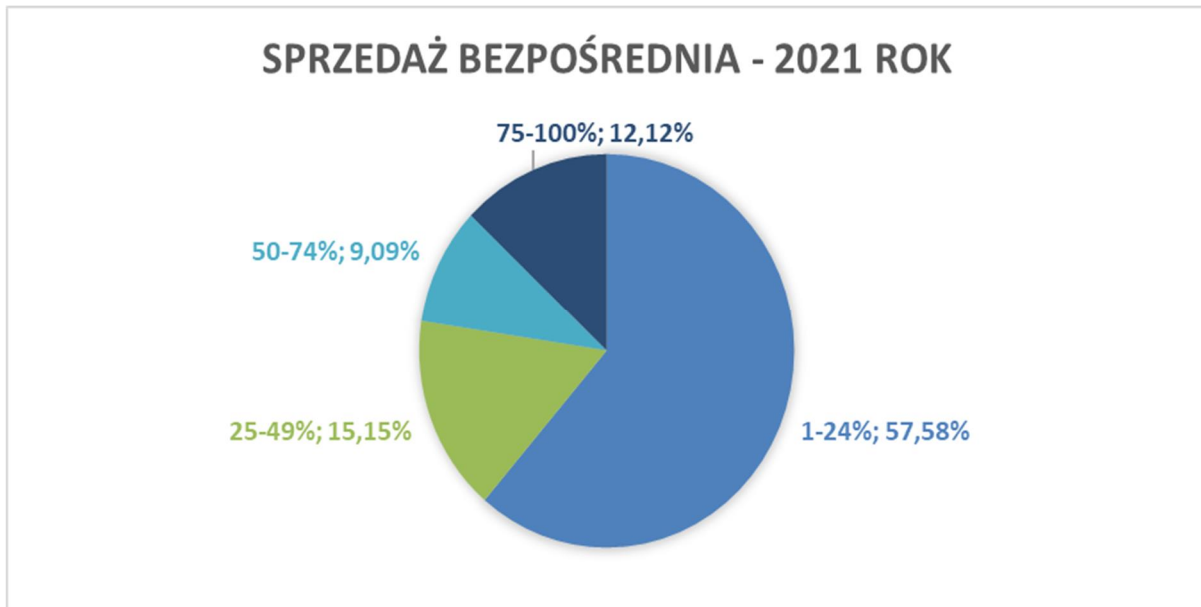
Wykres - Hurt *mały lokalny*. Procent podmiotów deklarujących formę sprzedaży w widełkach przychodowych (1 grupa od 0% do 24%, 2 grupa od 25% do 50%, 3 grupa od 51% do 75%, 4 grupa od 76 % do 100%)

- **Własna przetwórnia** – sprzedaż produktów przetworzonych we własnych zakładach przetwórczych (lub MLO). Podobnie jak eksport jest to jedna z najmniej wykorzystywanych form sprzedaży – zadeklarowało ją 22,2% ankietowanych. Nie jest to również istotna forma sprzedaży, nadal ponad 70% podmiotów wprowadza na rynek w ten sposób poniżej 50% swojej produkcji.

Wykresy - *Własna przetwórnia*. Procent podmiotów deklarujących formę sprzedaży w widełkach przychodowych (1 grupa od 0% do 24%, 2 grupa od 25% do 50%, 3 grupa od 51% do 75%, 4 grupa od 76 % do 100%)

- **Sprzedaż bezpośrednia** (detal, sprzedaż na grobli, łowisko) – sprzedaż ryb nieprzetworzonych lub wypatroszonych w ramach sprzedaży bezpośredniej we wszystkich formach detalicznych. Najpopularniejsza forma 57,4 % procent ankietowanych. Jednakże nie ma dużego udziału w sprzedaży indywidualnych hodowców, tylko 6 % z nich osiągało ponad 75% swoich przychodów przy wykorzystaniu tej formy sprzedaży, dla aż 73% ta forma sprzedaży stanowi źródło mniej niż 25% przychodów.

Wykresy - *Sprzedaż bezpośrednia*. Procent podmiotów deklarujących formę sprzedaży w widelkach przychodowych (1 grupa od 0% do 24%, 2 grupa od 25% do 50%, 3 grupa od 51% do 75%, 4 grupa od 76 % do 100%)

Zatrudnienie

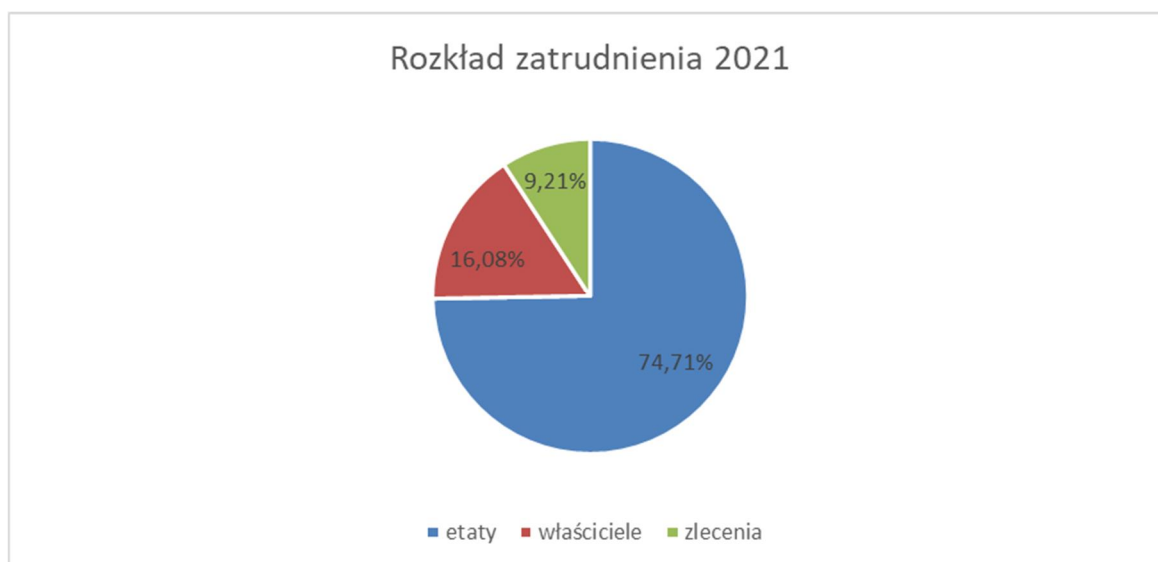
Ostatnim elementem jaki zazwyczaj podlegał badaniu była struktura zatrudnienia. Naturalnie z powodu niskiej ściągalności ankiet nie ma możliwości dokładnego oszacowania zatrudnienia przy produkcji – jedyną możliwością stanowi obliczenie prostego wskaźnika produkcji przypadającej na jednego zatrudnionego wśród podmiotów, które zadeklarowały produkcję i przeniesienia wskaźnika na całą produkcję.

Łączne zatrudnienie wśród badanych podmiotów i wskaźnik produkcyjny, kształtowało się w następujący sposób:

- a. Umowy o pracę - 437 etatów (442 w 2020 roku, 468 etatów w 2019 roku, 496 w 2018 roku, 370 w 2017 roku, 444 w 2016 roku, 396 w 2015 roku, 394 w 2014 roku, 367 w 2013 roku, 344 w 2012 roku);
- b. Pracujący wspólnicy, właściciele i domownicy - 94 osób (136 osób w 2020 roku, 113 osób w 2019 roku, 120 w 2018 roku, 99 w 2017 roku, 116 w 2016 roku, 143 w 2015 roku, 123 w 2014 roku, 84 w 2013 roku, 90 w 2012 roku);
- c. Umowy cywilnoprawne – 54 umów (52 w 2020 roku, 50 w 2019 roku, 58 w 2018 roku, 56 w 2017 roku, 83 w 2016 roku, 126 umów w 2015 roku, 134 umowy w 2014 roku, 97 w 2013 roku, 101 w 2012 roku)

Szacunkowe zatrudnienie dla całej branży wyliczone proporcjonalnie na podstawie wielkości produkcji:

Umowy o pracę	- 892 etatów
Pracujący wspólnicy, właściciele i domownicy	- 192 osób
Umowy cywilnoprawne	- 110 umów

Wykres - Zatrudnienie w 2021 roku - rozkład

ANKIETA COVIDOWA

Zważywszy na szczególną sytuację w 2020 i 2021 roku jakiej doświadczyliśmy w związku z pandemią Sars-CoV-2, zwróciliśmy się do Państwa z prośbą o wypełnienie Ankiety poszerzonej o spory zakres pytań dotyczących pandemii. Z 54 ankiet zwróconych do SPRŁ w ramach naszego Serwisu, część „covidową” wypełniło 49 ankietowanych, których reprezentatywność przeliczana na produkcję wyniosła 45%. Hodowcy, którzy wypełnili ankietę w tym zakresie, w 32 przypadkach uznali, że pandemia negatywnie wpłynęła na ich działalność (w ogólnym sensie) co stanowi:

65,31% ankietowanych (ucierpiało w wyniku pandemii i/lub obostrzeń)

Kolejne pytania dotyczyły bardziej szczegółowych aspektów negatywnego wpływu pandemii i tak:

- **32,65% ankietowanych** uznało, że pandemia negatywnie wpłynęła na ich produkcję z czego:
 - **12,2% respondentów** zmniejszyło produkcję profilaktycznie,
 - **16,3% respondentów** zmniejszyła produkcję z powodu braku zbytu i obaw o zbyt,
 - **10,2% respondentów** zmniejszyła produkcję z powodu braku miejsca wynikającego ze zbyt dużych obsad,
 - **30,6% respondentów** zmniejszyła produkcję przez konieczność przerwania lub ograniczenia karmienia,
 - **Przybliżona, szacowana wartość utraconej produkcji dla populacji to 1015 ton (estymacja dla całej populacji 2255 ton).**
- **40,80% ankietowanych** uznało, że pandemia negatywnie wpłynęła na poziom cen, z czego:
 - **38,8% respondentów** odnotowało spadek średnich cen zbytu (identycznie w 2020 r.),
 - **16,3% respondentów** uznało, że spadek cen był okresowy i występował tylko w okresach lockdownu,
 - **12,2% respondentów** uznało, że w okresie letniego odmrożenia gospodarki ceny wróciły do poziomu sprzed lockdownu,
 - Ankietowani wskazali średnią cenę zbytu w **2021 roku na 16,69 zł/kg,**
 - Ankietowani wskazali, że najniższa miesięczna cena zbytu wyniosła **13,28 zł/kg**
 - Ankietowani wskazali, że najwyższa miesięczna cena zbytu wyniosła **16,72 zł/kg**
 - Ankietowani w badanej populacji wskazali, że szacunkowe straty przychodów z powodu konieczności **sprzedaży ryby po niższych cenach wyniosły 4,02 mln zł (estymacja dla całej populacji 8,93 mln zł),**
- **69,40% ankietowanych** uznało, że w związku z mniejszą produkcją lub mniejszymi przychodami zmniejszyła się ich struktura kosztów, z czego:
 - **w 2% przypadkach** koszty zmieniły się proporcjonalnie do niższej produkcji/sprzedaży
 - **w 18,4% przypadkach** koszty pozostały na podobnym poziomie mimo niższej produkcji/sprzedaży
 - **w 24,5% przypadkach** koszty wzrosły pomimo mniejszej produkcji/sprzedaży
 - **w 28,6% przypadkach** koszty zdecydowanie wzrosły pomimo mniejszej produkcji/sprzedaży
- **Ankietowani wskazali największe wzrosty kosztów w kategoriach:**
 - 57% wskazało energię,
 - 36,7% wskazało tlen,

- 49% wskazało płace,
- 63,3% wskazało paszę (w tym koszty wynikające z wyższego współczynnika będącego skutkiem przerw w karmieniu),
- 22,4% wskazało leki/środki dezynfekcyjne,
- 12,2% wskazało serwis sprzętu,
- 16,3% wskazało naprawy.

Ankietowani wskazali szacunkowy wzrost kosztów i spadek przychodów w 2021 roku na średnim poziomie:

WZROST KOSZTÓW O +21,42%

SPADEK OBROTÓW O -7,73%

Ankietowani wskazali też średnie zaburzenia (spadki) sprzedaży w poszczególnych kanałach sprzedaży:

○ Sprzedaż na żywo	27,27%
○ Sprzedaż do dużych przetwórci	50,71%
○ Sprzedaż do mniejszych przetwórci	34,00%
○ Sprzedaż na eksport	33,75%
○ Sprzedaż do HoReCa	33,33%
○ Sprzedaż w detalu	15,00%
○ Sprzedaż narybku	20,00%
○ Sprzedaż ikry do konsumpcji	30,00%
○ Sprzedaż ikry żywej	b.d. %

Tylko 16,3% ankietowanych wskazało nieplanowany wzrost biomasy, szacując go na 128 ton.

Na koniec poprosiliśmy o oszacowanie przez ankietowanych łącznych strat, jakie ponieśli w związku z pandemią oraz zawirowaniami rynkowymi wynikającymi z obostrzeń:

Straty łączne dla badanej grupy wyniosły 12,99 mln zł
(kwota estymowana dla całej branży 28,86 mln zł)

Podsumowanie

Za nami kolejny trudny rok. Zawirowania około pandemiczne odczuliśmy wszyscy na bardzo wielu płaszczyznach. Rynek pstrąga dość mocno odczuł pierwszy wstrząs pandemiczny, który wiosną przełożył się na znaczną nadwyżkę pstrąga w krajach UE dotkniętych pandemią w pierwszej kolejności (z Włochami na czele). W drugiej połowie roku sytuacja nieco się poprawiła, co zawdzięczamy stosunkowo silnej pozycji rynku krajowego – zwłaszcza, że po pierwszym okresie pandemicznym nasi rodacy tłumnie ruszyli nad morze i w góry – gdzie chętnie spożywali pstrąga. Sytuacja w 2021 roku była podobna, choć czuć było już mniejszą presję rynku HoReCa – co przełożyło się na mniejszą sprzedaż i niewielki wzrost cen. Trudno jest jednoznacznie określić przyczyny mniejszej produkcji i sprzedaży – choć dane sugerują, że to problemy ze zbytem i/lub niskie ceny zbytu spowodowały tę sytuację – wskazują na to rekordowe poziomy biomasy i zapasów pasz na koniec 2021 roku. W sytuacji rosnących cen łososa – bezprecedensowych w historii sprzedaży tej ryby – cena pstrąga jakby zamarzła. Było to wynikiem splotu wielu czynników – w tym zarówno sytuacji gospodarczej w Turcji, ale i ogólnymi zawirowaniami w sprzedaży w UE. Łosoś broni się ogromną dywersyfikacją kanałów sprzedaży w skali światowej – co głównie dzięki rynkom azjatyckim pozwoliło otrzymać wysokie ceny, mimo znacznego spadku sprzedaży w UE i Polsce. Pstrąg niestety jest rybą lokalną – sprzedawaną głównie na rynku UE i Rosji – do której nie mamy dostępu. W naszym zasięgu pozostaje jedynie wpływ na rynek krajowy – głównie poprzez promocję, co SPRŁ stara się robić i o co nieustannie zabiegamy. Rok 2022 zapowiada się niestety jako jeszcze trudniejszy, na co wpływ ma przede wszystkim galopująca inflacja, która w strukturze kosztów gospodarstwa jest niestety kilkukrotnie wyższa od wskaźnika dla całego rynku. Pozostaje jedynie życzyć sobie uspokojenia sytuacji na rynkach i wytrwałości...

Zespół Serwisu Statystycznego SPRŁ